

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

קומץ מנחת חוטא שנתן עליו שמן

מנחה הבאה על חטא [כגון על חטא טומאת מקדש וקדשיו לדל שבדלים שקרבנו מנחה] שונה משאר מנחות שאינה נבללת בשמן [ואין מביאים עמה לבונה] שנאמר "לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה".

לדעת רבי יוחנן – בכל אופן, השמן פוסל את המנחה הזו, ואפילו לא עירבו בה כלל, אלא שלאחר הקמיצה נתן על הקומץ שמן, הרי זה פסול.

ולדעת ריש לקיש – אין השמן פוסל מנחה זו אלא קודם הקמיצה, שכוונת הכתוב "לא ישים עליה שמן", כשאר מנחות הנבללות בשמן קודם קמיצה, אבל אחר קמיצה, מצווה לשפשף את הקומץ בשמן של שיירי מנחות, וכל שכן, שאם נתן על הקומץ מעט שמן, הוא כשר.

המעלה חוץ לעזרה אבר שאין

בו כזית ועצם משלימו לכזית

אין חיוב על העלאת קרבנות חוץ לעזרה, אלא דברים שמצווה להעלותם בעזרה. ועצם [של קרבן], אין מצווה להעלותו למזבח בעזרה, ולכן אם העלה אותו חוץ לעזרה פטור על כך. וכמו כן אבר שאין בו כזית בשר, אין חייבים עליו משום העלאת חוץ.

ונחלקו חכמים, מה הדין אם העלה בחוץ אבר שאין בו כזית בשר, אבל יחד עם העצם יש בו כזית.

לדעת רבי יוחנן – הוא חייב, כי המחובר לעולה נעשה כעולה עצמו, ואם כן הרי זה כאילו יש כזית בשר.

ולדעת ריש לקיש – הוא פטור, כי המחובר לעולה אינו נעשה כעולה, ואם כן אין כאן העלאת של כזית, וממילא אין כאן חיוב כרת.

קומץ שמיצה שמנו על גבי עצים

< **פירוש ראשון של רש"י** – כבר נתבאר, שקומץ שחסר שמנו, פסול. ונסתפק רבא, מה הדין אם קודם ההקטרה, מיצה [=סחט] את השמן מהקומץ על גבי המזבח, ואחר כך הניח את הקומץ על השמן, האם מעתה, נחשבים הם כמחוברים כבתחילה, וכאילו השמן בלוע בקומץ, ואין כאן פסול של חסרון שמן בקומץ, או מאחר שאין השמן בלוע ממש בתוך הקומץ, הרי זה פסול.

< **פירוש שני של רש"י** – לדברי הכל, בכך שסחט את השמן מהקומץ, ואינו בתוך הקומץ, לא נפסל הקומץ כקומץ חסר, אבל ספקו של רבא הוא, מה הדין כשמיצה את השמן מהקומץ על גבי עצים, האם בכך שהיה השמן בקומץ, קדש להיות מוקטר, ומעתה כשהוא על העצים, יש להקטירם, כדי שיוקטר השמן שעל גביהם, ואם אינו מקטירו, הרי זה כקומץ שחסר, או שהקומץ כשר אף בלא הקטרת השמן כלל.

עוד מדיני תערובות במנחות

[המבוארים במשנה]

א. שתי מנחות שלא נקמצו שנתערבו זו בזו.

אין המנחה ניתרת להקטיר ממנה, אלא על ידי הקמיצה שקמצו ממנה בפני עצמה, שנאמר, "וְקִמֵץ מִשֶּׁם מְלֵא קִמְצוֹ מִסְלֶתָהּ", ללמד שיקמוץ מסלתה בלבד, ולא ממנה ומחברתה יחד. ולכן, אם נתערבו שתי מנחות זו בזו, באופן שאי אפשר לקמוץ מכל אחת קומץ שלם, שהוא בוודאי ממנה, שוב אינן ניתרות בקמיצה.

אבל אם לא נתערבו לגמרי, אלא מקצתן מעורבות, ומקצתן ניכרות לעצמן, קומץ מהמקום שלא נתערבו, וכשרות. [ולהלן יתבאר בעזה"י, האם דין זה הוא כדברי הכל, או שנחלקו בו חכמים].

ב. קומץ שנתערב במנחה שלא נקמצה.

מאחר שאין המנחה ניתרת להקטיר ממנה אלא על ידי קמיצה שקמצו ממנה בפני עצמה כנ"ל, אין היתר למנחה שבתערובת הזו, כי מאחר

שנתערב במנחה הזו קומץ, שאינו ממנה, אי אפשר לקמוץ ממנה קומץ אחד שהוא בוודאי כולו ממנה, כי בכל קומץ שיקמצו ממנה, יש לחוש שמערב בו מהקומץ שנתערב בה.

ואין להקטיר את כל התערובת, כדי לקיים את מצוות ההקטרה בקומץ שנתערב בה, כי המנחה כולה אינה עומדת להקטרה.

אולם בדיעבד אם הקטיר את כל התערובת, עלתה ההקטרה לקומץ המערב בה, ולא בטל בתערובת.

ג. קומץ שנתערב בשיריים.

אסור להקטיר את שיירי המנחה, שנאמר, "כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה... לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לַיהוָה", ללמד, שכל שקרב ממנו חלק לגבוה, אין מקטירים ממנו את השיריים.

ולכן, אם נתערב קומץ העומד להקטרה, בשיריים האסורים להקטרה, **אין מקטירים את התערובת**, מחמת השיריים שבה שהם אסורים בהקטרה.

אולם בדיעבד, אם הקטיר את כל התערובת, עלתה ההקטרה לקומץ המערב בה, ולא בטל בתערובת.

נבילה ושחוטה [מין במינו מצד אחד בלבד]

מבואר בסוגיה, שלדעת רבי חייא, לא אמר רבי יהודה שמין במינו אינו בטל, אלא כשיכול להיעשות ממש כמותו, אבל כשאינו יכול להיעשות ממש, אינו בטל, [אף כשהם מין אחד].

ונחלקו רב חסדא ורבי חנינא, במה הדבר תלוי, במבטל [המרובה], או בבטל [המועט].

< **לדעת רב חסדא – הכל תלוי במבטל [המרובה]. אם המרובה יכול להיות ממש כמו המועט, אין המועט בטל בו, כדין מין במינו שאינו בטל, אבל כשהמרובה אינו יכול להיות ממש כמועט, המועט בטל בו, [אף על פי שהם מין אחד].**

ולכן, כשנתערבו בשר נבילה שהוא מטמא, בבשר שחוטה שאינו מטמא.

אם הנבילה היא הרוב, מאחר שהיא יכולה להיות כשחוטה, שכן אחר שהיא מסרחת בטלה טומאתה ממנה, הרי זה נידון כתערובת של מין במינו שהמיעוט אינו בטל ברוב, ולכן **השחוטה אינה בטלה בנבילה**, [ואם נגעה תרומה באחת החתיכות, הרי זו ספק טמאה, ולא טמאה בוודאי, ואינה נשרפת אלא מניחים אותה].

ואם השחוטה היא הרוב מאחר שאינה יכולה להיות כנבילה שהרי לעולם לא תהא השחוטה מטמאת טומאת נבילה [אף על פי שהכל מין בשר] הרי זה נידון כתערובת של מין בשאינו מינו שהמיעוט בטל ברוב ולכן **הנבילה בטלה בשחוטה**, [ואם נגע באחת מהחתיכות, אינו טמא, כדין מי שנגע בבשר שחוטה].

ולפי זה, כשאמר רבי יהודה שאין דם מבטל דם, הכוונה לאופן שדם קדשים היה מרובה מדם חולין, ומאחר שהמרובה יכול להיעשות כמיעוט, [כגון על ידי לינת לילה הפוסלת את דם הקדשים ועושה אותו כחולין], לכן התערובת נידונית כתערובת של מין במינו, שהמועט אינו בטל ברוב.

< **ולדעת רבי חנינא – הכל תלוי בבטל [המועט]. אם המועט יכול להיות ממש כמו המרובה, אין המועט בטל במרובה, כדין מין במינו שאינו בטל, אבל כשהמועט אינו יכול להיות ממש כמרובה, המועט בטל במרובה, [אף על פי שהם מין אחד].**

ולכן, כשנתערבו יחד בשר נבילה שהוא מטמא, ובשר שחוטה שאינו מטמא.

אם השחוטה היא הרוב, מאחר שנבילה שהיא המיעוט יכולה להיות כשחוטה, שכן אחר שהנבילה מסרחת בטלה טומאתה ממנה, הרי זה נידון כתערובת של מין במינו שהמיעוט אינו בטל ברוב, ולכן **הנבילה אינה בטלה בשחוטה**, [ואם נגעה תרומה באחת החתיכות, הרי זו ספק טמאה, ולא טמאה בוודאי, ואינה נשרפת אלא מניחים אותה].

ואם הנבילה היא הרוב מאחר שהשחוטה שהיא המיעוט אינה יכולה להיות כנבילה, שהרי לעולם לא תהא השחוטה מטמאת טומאת נבילה, [אף על פי שהכל מין בשר], הרי זה נידון כתערובת של מין בשאינו מינו, שהמיעוט בטל ברוב, ולכן **השחוטה בטלה בנבילה**, [ואם נגע באחת מהחתיכות, הרי זה טמא, כדין מי שנגע בבשר נבילה].

ולפי זה, כשאמר רבי יהודה שאין דם מבטל דם, הכוונה לאופן שדם חולין היה מרובה מדם קדשים, ומאחר שהמועט יכול להיעשות כמרובה, [כגון על ידי לינת לילה הפוסלת את דם הקדשים ועושה אותו כחולין], לכן התערובת

נידונית כתערובת של מין במינו, שהמועט אינו בטל ברוב, ולכן **השחוטה בטלה בנבילה**, [ואם נגע בבשר שחוטה שאינו מטמא, ובשר נבילה שהוא מטמא, כדן מי שנגע בבשר נבילה].

ולפי זה, כשאמר רבי יהודה שאין דם מבטל דם, הכוונה לאופן שדם חולין היה מרובה מדם קדשים, ומאחר שהמועט יכול להיעשות כמרובה, [כגון על ידי לינת לילה הפוסלת את דם הקדשים ועושה אותו כחולין], לכן התערובת

נידונית כתערובת של מין במינו, שהמיעוט בטל ברוב, ולכן **השחוטה בטלה בנבילה**, [ואם נגע בבשר שחוטה שאינו מטמא, ובשר נבילה שהוא מטמא, כדן מי שנגע בבשר נבילה].

ולפי זה, כשאמר רבי יהודה שאין דם מבטל דם, הכוונה לאופן שדם חולין היה מרובה מדם קדשים, ומאחר שהמועט יכול להיעשות כמרובה, [כגון על ידי לינת לילה הפוסלת את דם הקדשים ועושה אותו כחולין], לכן התערובת

נידונית כתערובת של מין במינו, שהמועט אינו

בטל ברוב.

שתי מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו

לעיל נתבאר, שאם נתערבו שתי מנחות יחד, באופן שניתן לקמוץ מכל אחד בפני עצמה, [כגון שנתערבו רק מקצת מזו עם מקצת מזו], קומץ מכל אחת, ומקטיר את הקמצים, והשיריים המעורבים כשרים.

< מתחילה אמרו, שדין זה תלוי במחלוקת

חכמים ורבי יהודה.

- לדעת חכמים, [אמנם קודם שקמץ את אחת המנחות, אין אחת מבטלת את חברתה, כי לדעתם העולים אין מבטלים זה את זה, כמבואר לעיל, וקודם קמיצה הכל נחשב כעולים, אולם] אחר שקמץ מנחה אחת, הנותר ממנה אינו עולה למזבח, וכשיש בתוכו מיעוט מהמנחה השלמה, אותו מיעוט בטל בו, ונמצא שחסר מאותה מנחה שלמה קודם קמיצה, והיא פסולה, [עד שישלימו את חסרונה], ולכן אי אפשר לקמוץ את שתי המנחות, אלא רק את אחת מהן.

- ולדעת רבי יהודה, מאחר שמין במינו אינו בטל גם אחר קמיצת מנחה אחת אין חלק מחברתה בטל בה ואין בה חסרון הפוסל אותה מקמיצה ולכן ניתן לקמוץ את שתי המנחות.

אולם לדעת רב חסדא, נמצא שלפי זה, דברי רבי יהודה אינם כפי שביארם רבי חייא, שכן לדעת רב חסדא, רבי חייא אמר, שלדעת רבי יהודה, רק כשהבטל יכול להיות כבטל, יש כאן דין מין במינו, שאינו בטל, אך השיריים אינם יכולים להיות כמנחה שלא נקמצה, ואם כן, מדוע אינם מבטלים את מיעוטה שבתוכם.

< ולמסקנה, הדין הנ"ל, [שניתן לקמוץ את שתי המנחות במקום שאינן מעורבות], הוא כדברי

הכל, ואף כדעת חכמים האומרים שאפילו מין

מבטל את מינו.

והטעם לכך, כי לעניין קומץ ושיריים, יש ללמוד בבניין אב, שנתחדש בהם דין מיוחד שאינם

בטלים, כדרשת רבי זירא.

שכן נאמרה הקטרה בקומץ, ונאמר [איסור] הקטרה בשיריים. ומכאן, כשם שלעניין הקטרת הקומץ, אין קומץ מבטל את חברו, [כמבואר לעיל], כך לעניין השיריים, אין השיריים מבטלים את הקומץ.

וכעין המבואר כאן לעניין (א) שני קמצים שנתערבו זה בזה. כך הוא לעניין שני הדינים האחרים שבמשנה. (ב) קומץ שנתערב במנחה, שבדיעבד אם קרב הכל, יצא ידי הקטרת הקומץ, ולא בטל במנחה. (ג) נתערב קומץ בשיריים, שבדיעבד, אם קרב הכל, יצא ידי הקטרת הקומץ ולא בטל בשיריים.

- מתחילה רצו לומר, שהדין תלוי במחלוקת

חכמים ורבי יהודה כנ"ל.

- ולמסקנה, הכל מודים שלא נאמר דין ביטול

בקומץ ובשיריים.

מצה מתובלת

מבואר בברייתא, שמצה שנתנו בעיסתה מיני תבלין, [כגון קצח או שומשמין], כשרה בפסח,

[מצה היא אלא שנקראת מצה מתובלת].

- לדעת האומרים, [=רבי חנינא], שכשהמיעוט יכול להיות כמו הרוב, אינו בטל, דין זה אמת, אף כשהתבלין הוא הרוב, כי המצה [שהיא המיעוט], יכולה להיות כתבלין, שכן, כשתתעפש, בטלה מהיות מצה, ולכן אף על פי שהיא מיעוט, אינה בטלה בתבלין, וכשרה.

- ולדעת האומרים, [=רב חסדא], שכשהמבטל יכול להיות כבטל, אין המיעוט בטל, ורק כשהבטל יכול להיות כמבטל, הוא בטל, אם המצה היא מיעוט בתערובת, היא בטלה, ואינה כשרה, ורק כשהיא רוב התערובת, היא כשרה. [ומשמע בגמרא שכדעה זו יש לדייק מלשון הברייתא].

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות יתקבלו בברכה:

עבור הורביץ

בנק פאגי (52) סניף 183 חשבון 654248